

Natuurinclusiviteit als ontwerp- en communicatietool

Het belang van het verhaal achter het ontwerp

Bij natuurinclusief ontwerpen wordt vaak vergeten hoe belangrijk de rol van de burger is. Als mensen een ontwerp niet snappen, is dat ontwerp bij voorbaat al bijna ten dode opgeschreven en wordt die mooie natuurinclusieve gemengde haag snel ingeruild voor een dode schutting.

Auteur: Nina Ravestein

Wat is jouw eigen lievelingsboom of -plant? Waarschijnlijk kies je nu een soort die een bepaalde herinnering of een specifiek gevoel bij je oproept. Lavendel doet je misschien denken aan die mooie vakantie in Frankrijk, of je denkt aan die appelboom in de achtertuin waar je kinderen altijd in klimmen. Voor mij is het de teunisbloem. De teunisbloem is een bijzondere gele bloem die 's avonds als het begint te schemeren openplopt en begint te bloeien. Als je dan nog even wacht, komen de eerste nachtvlinders op de nectar af. Voor mij staat de teunisbloem symbool voor de lange zomeravonden waarop ik met mijn vader op

het bankje voor de deur zat. We hadden diepe gesprekken terwijl we naar de teunisbloemen keken en misschien wel het ploppende geluid konden horen. Nog elke keer als ik langs een berm loop waar teunisbloemen in bloei staan, ervaar ik een geluksmoment.

Het verhaal en de symboliek in ons ontwerp zijn belangrijk, want we gaan niet iets beschermen wat we niet kennen. Als mensen een ontwerpkeuze niet snappen, vermindert automatisch de overlevingskans. Voor een ontwerper kan het enorm frustrerend zijn om te investeren in de aanleg van biodiverse, gemengde hagen

op erfafscheidingen, die, zodra de verhuizing erop zit, eruit worden getrokken en vervangen door een lelijke schutting. Of dat de natuurlijke taluds die we aanleggen zodat landdieren water kunnen drinken en waar vissen hun eieren kunnen afzetten in de oeverbeplanting, veranderen in beschoeiingen waar nog geen eend op kan. Het is de taak van een ontwerper om esthetiek, techniek en natuurinclusiviteit samen te brengen in een verhaal dat mensen snappen. Als we kunnen verklaren waarom we een ingreep doen, wordt de overlevingskans daarvan groter. Als mensen weten dat de egel dankzij die hagen van tuin naar tuin kan lopen om vervolgens alle slakken op te eten, zijn ze veel meer geneigd om de haag te laten staan. Helaas wordt vaak vergeten om aan de bewoners of gebruikers van de plekken uit te leggen waarom we bepaalde ingrepen hebben gedaan. Voor een ontwerper moet natuurinclusief ontwerpen niet alleen een ontwerptool, maar ook een communicatietool zijn.

2 min. leestijd

ONTWERP

het verhaal van het landschap inzichtelijk waarom er bepaalde maatregelen getroffen zijn. Het verklaart bijvoorbeeld waarom die omgevallen boom daar ligt met z'n wortels in de lucht. Sommige bewoners vinden dat misschien slordig, maar als ze weten dat de ijsvogel daar zijn nest bouwt, is het ineens heel logisch dat die boom daar ligt. Dan wordt het de plek waar je met je kleinkinderen naartoe gaat in het voorjaar om te kijken of je kleine ijsvogels kunt spotten. Het verhaal vergroot niet alleen het bewustzijn, maar ook de educatieve waarde van een plek.

Wijkbranding

Een ander belangrijk aspect van het verhaal van het landschap is dat het de natuur een gezicht geeft. Door bepaalde planten of dieren uit te lichten, de zogenaamde ambassadeurssoorten waarmee wij werken, vergoten we de affiniteit met de natuur. Door sfeerbeleving te koppelen aan de inrichtingsmaatregelen die nodig zijn voor de vestiging van de ambassadeurssoort, ontstaat er een verhaal vol symboliek en verwondering. Zo staat de ijsvogel in onze ontwerpen symbool voor een avontuurlijke, waterrijke buurt. Elke keer als mensen de ijsvogel door de wijk zien vliegen, hebben ze een gevoel van erkenning en verwondering. Ik ken maar weinig mensen die niet onder de indruk zijn van de bijna tropische kleuren van deze vogel. Het zien van hun wijkambassadeur vergroot de affiniteit die mensen voelen met de buurt waarin ze wonen en de groenblauwe omgeving waarin ze zich bevinden. Ook maakt

POSITIEVE PIONIERS EN KENNIS DELEN

Natuurinclusief ontwerpen is een pioniersbeweging, wat inhoudt dat het nog in de kinderschoenen staat. Hoewel het een populaire term is die je tegenwoordig overal tegenkomt, merk ik dat er veel verwarring is over wat natuurinclusief ontwerpen nu precies is. We zien vaak dat iemand een boom intekent en dan zegt dat het een natuurinclusief project is, maar het gaat natuurlijk veel verder. Het is juist niet alleen maar bomen intekenen of maar één soort boom gebruiken; het gaat om het gehele ecosysteem en afwegen welke veranderingen je teweegbrengt met je ingrepen.

Het verhaal en de symboliek in ons ontwerp zijn heel belangrijk: we gaan niet iets beschermen wat we niet kennen

NINA RAVESTEIN VAN P.A.D. LANDSCAPE

P.A.D is een afkorting van 'plant art design'. De naam refereert aan een andere kijk op ontwerpen met beplanting en landschap. Bij P.A.D. wordt beplanting gezien als een levende kunstvorm waarmee je een verhaal vertelt. Het is zo veel meer dan alleen een mooi plaatje. Het verhaal dat je met beplanting en landschap vertelt, is essentieel voor het creëren van meer affiniteit met de natuur; de noodzaak van ingrepen kan op deze manier beter worden overgebracht aan gebruikers, bewoners en opdrachtgevers. Geen enkele levensvorm kan op zichzelf overleven, dus ook de mens niet.

